

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister och lagen om grundläggande konstundervisning

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister och lagen om grundläggande konstundervisning (RP 160/2022 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Sami Aalto, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringsråd Hanna Kiiskinen, undervisnings- och kulturministeriet
- projektchef Antti Kanes, Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning
- jurist Minna Antila, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Bildningsalliansen rf
- Medborgarinstitutens förbund MiF
- Finlands Folkhögskolförening rf
- Finlands Sommaruniversitet rf
- Förbundet för grundläggande konstundervisning i Finland rf
- Fritt Bildningsarbete rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om nationella studie- och examensregister och lagen om grundläggande konstundervisning ändras. Enligt förslaget ska det i lagen om nationella studie- och examensregister föreskrivas om det nya registret över annan än reglerad utbildning som anskaffats av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning. I propositionen föreslås en skyldighet att i registret föra in uppgifter om prestationer i utbildningen i fråga. Vidare föreslås det att huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete ska vara skyldiga att föra in uppgifter om utbildningar som finansieras av Servicecentret i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning och att det ska vara möjligt att lagra uppgifter om prestationer inom grundläggande konstundervisning i informationsresursen i fråga.

Betänkande KuUB 10/2022 rd

Till lagen om grundläggande konstundervisning ska det enligt förslaget fogas en bestämmelse om att omfattningen av utbildningar som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning ska anges i studiepoäng.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Bakgrunden till propositionen är skrivningen i regeringsprogrammet om att utarbeta nationella principer för identifiering och erkännande av kunnande. Syftet med dem är att synliggöra kunnande som förvärvats på olika sätt i arbetslivet och utbildningssystemet. Propositionen främjar uppnåendet av målen för reformen av det kontinuerliga lärandet.

Syftet med den föreslagna lagstiftningen är att till de nationella informationsresurserna heltäckande få in uppgifter om studier som genomförts inom utbildning som omfattas av offentlig finansiering. Det föreslås att anordnare av annan utbildning än reglerad utbildning ska vara skyldiga att föra in uppgifter om utbildningsprestationer i ett nytt register (5 a kap.). Huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete ska bli skyldiga att i informationsresursen Koski föra in uppgifter om utbildningar som finansieras av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (servicecentret). Propositionen innehåller också förslag till bestämmelser om att i en nationell informationsresurs föra in uppgifter om studieprestationer inom den grundläggande konstundervisningen.

Sammantaget anser kulturutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Kontinuerligt lärande

Genom den föreslagna lagstiftningen samlas uppgifter om prestationer inom utbildningar som finansieras via servicecentret i en nationell informationsresurs i större omfattning än för närvarande. Enligt utskottet förbättrar förslaget möjligheterna att identifiera och erkänna kunnande och stöder kontinuerligt lärande när prestationerna inom utbildning som inte ingår i de nuvarande examenshelheterna ska registreras och kunna utnyttjas i arbetslivet och senare utbildningar. För de studerande är reformen positiv också eftersom uppgifterna om studieprestationerna lagras och finns tillgängliga fastän den aktör som tillhandahållit utbildningen senare skulle upphöra med sin verksamhet.

Ett register över prestationer inom annan utbildning än reglerad utbildning behövs också med tanke på uppföljningen av genomslagskraften hos de utbildningar som servicecentret finansierar. I registret sammanställs en väsentlig del av de data som styr servicecentrets verksamhet.

Betänkande KuUB 10/2022 rd

Reformen och det fria bildningsarbetet

I ett sakkunnigyttrande har det pekats på ett behov av att ändra propositionen så att uppgifter om studieprestationer inom fritt bildningsarbete ska föras in i enlighet med gällande 9 d § i stället för enligt den föreslagna 9 a §.

Registrering av uppgifter i enlighet med den föreslagna ändringen av 9 a § innebär att huvudmannen för en läroanstalt för fritt bildningsarbete i informationsresursen ska föra in uppgifter om studieprestationer inom utbildning som riktar sig till kontinuerligt lärande på liknande sätt som uppgifter om prestationer inom utbildning som är avsedd för läropliktiga förs in med stöd av den paragrafen. I uppgifterna om studier inom kontinuerligt lärande ingår dock inte uppgifter om tillfälligt avbrott i studierna. De uppgifter som räknas upp i bestämmelsen förs alltid in i informationsresursen.

Enligt den gällande 9 d § registreras uppgifter om avlagda studier inom fritt bildningsarbete, om läroanstaltens huvudman har beslutat erbjuda sig att föra in uppgifterna i informationsresursen och den studerande samtycker till att uppgifterna förs in. Innehållet i de uppgifter som ska föras in enligt den gällande 9 d § avviker något både från uppgifterna om läropliktiga enligt den gällande 9 a § och från uppgifterna om utbildning för kontinuerligt lärande i den föreslagna 9 a §.

Enligt ett yttrande har läroanstalterna för fritt bildningsarbete utvecklat sina datasystem i linje med skyldigheterna i den gällande lagstiftningen. Alla läroanstalter inom fritt bildningsarbete ordnar inte utbildning för läropliktiga, så de har inte behövt system utvecklade för lagring av uppgifterna i fråga. Det föreslagna förfarandet för registrering av uppgifter om utbildning för kontinuerligt lärande leder i dessa fall till att läroanstalterna får ökade kostnader för utveckling och underhåll av informationsförvaltningen.

Utskottet konstaterar att kostnaderna för lagring av uppgifter ska beaktas i statsunderstöden. I propositionen (s. 14) konstateras det att en sådan huvudman för en läroanstalt inom fritt bildningsarbete som tillhandahåller utbildning för kontinuerligt lärande ska beakta kostnaderna för lagring av uppgifter när den ansöker om statsunderstöd. Det är frivilligt för huvudmän för läroanstalter inom fritt bildningsarbete att delta i servicecentrets utlysningar av statsunderstöd.

Utskottet betonar att man bör följa hur reformen fungerar och vid behov vidta åtgärder för att lösa de problem som upptäckts.

Grundläggande konstundervisning

Utskottet anser med hänvisning till sitt tidigare betänkande (KuUB 2/2021 rd — RP 19/2021 rd, s. 4) att det är välkommet att också studieprestationer inom grundläggande konstundervisning ska finnas registrerade i den riksomfattande informationsresursen för studieprestationer. Propositionen stärker således den grundläggande konstundervisningens ställning som en del av vårt utbildningssystem.

Betänkande KuUB 10/2022 rd

Slutförda lärokurser för grundläggande konstundervisning är resultatet av mångåriga studier. Att erkänna och identifiera kunnandet och att synliggöra de studerandes kunskaper är motiverade och välkomna utgångspunkter för reformen.

Grundläggande konstundervisning ger färdigheter att söka sig till yrkesutbildning eller högre utbildning inom konstområdet, vilket innebär att registreringen av studierna vid sidan av andra utbildningar och det enhetligare sätt att presentera studierna som studiepoängsättningen medför ökar också andra utbildningsanordnares kännedom om grundläggande konstundervisning.

Enligt propositionen ska uppgifterna om grundläggande konstundervisning gälla elevens utbildning och dess omfattning i studiepoäng, utbildningens start- och sluttidpunkt och en bedömning av elevens kunnande. I ett sakkunnigyttrande påpekas det att bedömningen av kunnandet enligt grunderna för läroplanen inte skrivs in i avgångsbetyget för den allmänna lärokursen.

Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att syftet med registreringen enligt den föreslagna bestämmelsen inte är att registrera en verbal bedömning utan endast uppgift om huruvida studierna är godkända. När en elev har slutfört en lärokurs inom den grundläggande konstundervisningen med godkänt resultat antecknas det som bedömning av elevens kunnande att eleven har godkänts. Detta förfarande tillämpas i fråga om både den allmänna och den fördjupade lärokursen, vilket innebär att även gemensamma studier och temastudier i den allmänna lärokursen kan föras in i informationsresursen.

DETALJMOTIVERING

5 §. De gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen samt ansvarsfördelningen mellan dem. Utskottet föreslår att 3 mom. kompletteras med en hänvisning till 9 e §. Tillägget behövs för att man ska kunna förbereda sig på att Utbildningsstyrelsen efter det att verksamheten hos en anordnare av grundläggande konstundervisning upphört har behörighet att vara personuppgiftsansvarig på det sätt som föreskrivs i 3 mom. Utskottet föreslår att ingressen i lagförslaget ändras så att den beaktar den föreslagna ändringen av bestämmelsen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 160/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 160/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

1.

Lag

om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) 2 §, 4 § 6 mom., **5 § 3 mom.**, 6 § 2 mom., 9 a och 10 §, 11 d § 1 mom., 28 § 2 mom. 1 punkten och 29 § 6 mom., sådana de lyder, 2 § i lagarna 1221/2020 och 1234/2021, 4 § 6 mom., 6 § 2 mom., 9 a §, 28 § 2 mom. 1 punkten och 29 § 6 mom. i lag 478/2021, **5 § 3 mom. i lag 1234/2021**, 10 § delvis ändrad i lagarna 568/2019 och 478/2021 samt 11 d § 1 mom. i lag 1221/2020, samt *fogas* till lagen en ny 9 e § och ett nytt 5 a kap. samt till 28 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 568/2019, 478/2021 ja 1221/2020, en ny 1 b-punkt som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på utbildning och examina om vilka det föreskrivs i

- 1) lagen om grundläggande utbildning (628/1998),
- 2) gymnasielagen (714/2018),
- 3) lagen om studentexamen (502/2019),
- 4) lagen om yrkesutbildning (531/2017),
- 5) yrkeshögskolelagen (932/2014),
- 6) universitetslagen (558/2009),
- 7) lagen om fritt bildningsarbete (632/1998),
- 8) lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),
- 9) lagen om Europeiska skolan i Helsingfors (1463/2007),
- 10) lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998),
- 11) lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (682/2021).

Denna lag innehåller bestämmelser om studentnummer och studentnummerregistret, nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning, läropliktsregistret, studentexamensregistret, antagningsregistret, högskolornas riksomfattande datalager samt registret för annan än reglerad utbildning som anskaffats av Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning (*servicecentret*). Lagen innehåller dessutom bestämmelser om den tjänst för utlämnande av studie- och examensuppgifter som Utbildningsstyrelsen svarar för.

Betänkande KuUB 10/2022 rd

4 §

Ändamålet med informationsresursen

Med avvikelse från det som föreskrivs i 1—5 mom., beslutar personen själv om för vilka ändamål de uppgifter som avses i 9 d och 9 e § används.

5 § (Ny)

De gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen samt ansvarsfördelningen mellan dem

Om den verksamhet som bedrivs av en utbildningsanordnare, en huvudman för en läroanstalt eller en aktör som avses i 9 § 6 mom. läggs ner och den personuppgiftsansvariges uppgifter inte överförs på någon annan juridisk person, blir Utbildningsstyrelsen personuppgiftsansvarig för de berörda uppgifterna i informationsresursen och för de samtycken som avses i 9 d och e §.

6 §

Införandet av uppgifter i informationsresursen

Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna aktuella. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som anges i 7, 7 a, 8, 9 och 9 a—9 e §.

9 a §

Uppgifter om sådan utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga och till kontinuerligt lärande

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen och i 5 § 2 mom. i läropliktslagen samt i 8 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning föra in uppgifter om följande i informationsresursen:

- 1) den utbildning som genomförs,
- 2) när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats,
- 3) genomförda studier och bedömningen av kunnandet.

I fråga om sådan utbildning som avses i 8 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning registreras dock inte tillfälligt avbrott.

Betänkande KuUB 10/2022 rd

9 e §

Uppgifter om grundläggande konstundervisning

En utbildningsanordnare enligt lagen om grundläggande konstundervisning ska se till att följande uppgifter om elever inom en utbildning som har definierats i studiepoäng i 7 a § i den lagen förs in i informationsresursen, om utbildningsanordnaren har beslutat att erbjuda införande av uppgifter i informationsresursen för elever som deltar i samma utbildning och eleven samtycker till att uppgifterna förs in:

- 1) utbildningens namn och omfattning,
- 2) datum när utbildningen har inletts och avslutats,
- 3) bedömningen av kunnandet.

Det samtycke av eleven som avses i 1 mom. ges när undervisningen inleds. Innan samtycket ges ska eleven informeras om hur de uppgifter som förts in i informationsresursen får behandlas, lämnas ut och bevaras. Av samtycket ska framgå att det har getts frivilligt och uttryckligen. I fråga om barn under 15 år fattas beslut om samtycke och återkallande av det av barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för barnet. För införande av uppgifter om ett minderårigt barn som har fyllt 15 år krävs samtycke av såväl barnet som barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Ett minderårigt barn som fyllt 15 år eller barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare kan när som helst återkalla samtycket genom att meddela detta till Utbildningsstyrelsen, som därefter ska underrätta utbildningsanordnaren om återkallandet. Samtycket ska bevaras permanent. Om samtycket återkallas, ska detta antecknas i anslutning till samtycket.

10 §

Utlämnande av uppgifter ur informationsresursen

Utbildningsstyrelsen beslutar om utlämnande av uppgifter ur informationsresursen och svarar för att utlämnandet sker på ett lagenligt sätt.

Utbildningsstyrelsen får utgående från informationsresursen ta fram datamaterial som behövs för utvärdering, forskning, utveckling, statistikföring och annan uppföljning samt styrning och finansiering när det gäller undervisningen och utbildningen.

Det som föreskrivs i 2 mom. tillämpas inte på uppgifter som avses i 9 d och 9 e §.

Bestämmelser om utlämnande av sådana uppgifter ur informationsresursen som avses i 9 § 2—4 mom. finns i 109 a § i lagen om yrkesutbildning.

11 d §

Utlämnande av uppgifter ur registret

Utbildningsstyrelsen svarar för utlämnande av uppgifter från registret och för att utlämnandet sker på ett lagenligt sätt.

Betänkande KuUB 10/2022 rd

5 a kap.

Registret över annan än reglerad utbildning som Servicecentret anskaffat

27 a §

Ändamålet med registret över annan än reglerad utbildning

Registret över annan än reglerad utbildning innehåller uppgifter om studerande inom annan än i 10 § i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning avsedd reglerad utbildning som Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning anskaffar och som avses i 9 § i den lagen. Uppgifterna används när en person söker till utbildning, under utbildningen, i arbetslivet samt när personen ansöker om utbildningsrelaterade förmåner.

Uppgifterna i registret kan även användas när andra myndigheter sköter sådana lagstadgade uppgifter för vilka de registrerade uppgifterna behövs.

De uppgifter som införts i registret får även användas för utvärdering, statistikföring och uppföljning av utbildningar.

27 b §

De gemensamt personuppgiftsansvariga för registret över annan än reglerad utbildning samt ansvarsfördelningen mellan dem

Utbildningsstyrelsen och servicecentret är gemensamt personuppgiftsansvariga för registret. Utbildningsstyrelsen svarar för registrets allmänna funktion och för de tekniska förutsättningarna för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter.

Servicecentret svarar för uppgifternas korrekthet enligt artikel 5.1 d i den allmänna dataskyddsförordningen och för den registrerades rätt till rättelse enligt artikel 16 i den förordningen. Utbildningsstyrelsen svarar för den personuppgiftsansvariges övriga skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen och för tillgodoseendet av den registrerades övriga rättigheter.

27 c §

Uppgifter om utbildningen och införande av uppgifterna

En aktör som ordnar sådan annan av servicecentret anskaffad utbildning enligt 9 § i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning än reglerad utbildning enligt 10 § i den lagen ska i fråga om studerande som deltar i den utbildningen föra in utbildningens namn, start- och slutdatum och timantal samt uppgift om att utbildningen slutförts i registret. Om den studerandes kunskande har bedömts, sparas uppgifter om bedömningen.

I registret ska dessutom personernas namn och studentnummer föras in.

Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna aktuella. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som anges i 1 mom.

Betänkande KuUB 10/2022 rd

27 d §

Utlämnande av uppgifter ur registret över annan än reglerad utbildning

Utbildningsstyrelsen beslutar om utlämnande av uppgifter ur registret och svarar för att utlämnandet sker på ett lagenligt sätt.

Utbildningsstyrelsen får utgående från uppgifterna i registret ta fram datamaterial som behövs för utvärdering, forskning, utveckling, statistikföring och annan uppföljning samt styrning och finansiering när det gäller undervisningen och utbildningen.

27 e §

Tid för bevarande av uppgifterna i registret över annan än reglerad utbildning

Uppgifterna i registret ska bevaras i 50 år från det att utbildningen avslutats.

28 §

Ändamålet med tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter samt uppgifter som lämnas ut

Med hjälp av tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter utlämnas

1) sådana uppgifter i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning som avses i 7, 7 a, 8, 9 och 9 a—9 e §, med undantag för de uppgifter som avses i 9 § 2—5 mom.,

1 b) sådana uppgifter i registret över annan än reglerad utbildning som avses i 27 c §,

29 §

Utlämnande av uppgifter via tjänsten

Det som föreskrivs i 2 och 4 mom. tillämpas inte på uppgifter som avses i 9 d och 9 e §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas också på utbildning som har finansierats med stöd av 8 och 9 § i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning och som har inletts före lagens ikraftträdande och på nämnd utbildning som har genomförts 2022.

De uppgifter om kontinuerligt lärande som avses i 9 a och 27 c § och som hänför sig till år 2022 införs retroaktivt senast den 30 april 2023.

Dessutom tillämpas denna lag på sådan utbildning enligt lagen om grundläggande konstundervisning som inletts den 1 augusti 2018 eller därefter och som inte har upphört när lagen träder i

Betänkande KuUB 10/2022 rd

kraft. Då kan det samtycke som avses i 9 e § i denna lag ges retroaktivt senast den 31 december 2023.

2.

Lag

om ändring av lagen om grundläggande konstundervisning

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) en ny 7 a § som följer:

7 a §

Omfattning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning

När uppgifter om grundläggande konstundervisning förs in i informationsresursen enligt 2 kap. i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en elevs arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KuUB 10/2022 rd

Helsingfors 14.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Paula Risikko saml
vice ordförande Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Marko Asell sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Emma Kari gröna
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Ari Koponen saf
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Ville Valkonen saml
ersättare Johan Kvarnström sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.